СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 75. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 3-го квітня 1942. No. 75. Jersey City, N. J., Friday, April 3, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-023[illegible] 4-080[illegible] — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Індійські Партії Хотілиб Мати Вже Тепер Контролю Над Краєм, а Англії Іде Головно про Оборону Краю; за Те Іде Спір - Американці Знищили Досі 28 Ворожих Субмарин - В Батаані Відбито Японські Сильні Наступи

ВИРОБЛЯЮТЬ ПЛЯНИ ДЛЯ ОФЕНЗИВИ ПРОТИ ЯПОНІЇ

ВАШИНГТОН. — На першому зібранні Тихо-Океанської Военної Ради, що відбулася під головуванням президента Рузвелта, дискутовано не тільки пляни, як здержати дальшу японську інвазію на південно-західному Пацифіку, але також розглядано можливости загальної офензиви Обєднаних Держав. Дискусія велася в таких загальних формах, що її виявлення для публики не принесе жадних користей для ворогів. Ще попереднього дня, по створенні цеї Ради, президент Рузвелт заявив, що Тихо-Океанська Рада не буде заниматися стратегією війни, а лиш буде дорадчим тілом. Цю заяву потверджує присутність на останніх нарадах Гари Гопкинса, координатора „ленд-ліз" закону, що вказує, що Рада обговорює не-стратегічні пляни. На другий тиждень відбудеться чергове засідання Ради, на яке прибуде премієр Канади Мекензі Кінг. Хоч Індія не входить до згаданої Ради, проте президента відвідав представни[illegible]тоні, сер Гіря Шанкар Байпай, з яким прези[illegible]орював проблеми звязані з війною на Пацифіку.

ДЕЙВИС ВЗИВАЄ ДО НЕГАЙНОЇ ПОМОЧІ ДЛЯ РОСІЇ

НЮ ЙОРК. — Бувший амбасадор до СССР. Джозеф Е. Дейвис, говорячи на бенкеті Заморського Пресового Клюбу, заявив, що Америка мусить посилати якнайбільше допомоги для Советського Союзу, якщо не хоче допустити до катастрофи проти-тоталітарної справи. Він твердив, що Японія плянує рівнож напад на СССР, що буде узгіднений щодо часу з всебічною німецькою офензивою на східно-европейському фронті. Дейвис казав, що наступних шість місяців покажуть, чи це буде війна „сорока місяців чи сорока літ". Заповідаючи німецький наступ з України на Кавказ та з Балкану на Туреччину та Близький Схід, Дейвис висловив довіря до советської армії, яка може далі вицофуватися, подібно як це було минулого року, щоб остати нерозбитою. Одначе й російська армія не може видержати довшого натиску німців, якщо їй не прибуде поміч іззовні. А Росія робить велику прислугу аліянтам, казав він, бо вона здержує японські сили на Далекому Сході, як теж внеможливлює німецьким військам злучитися з японськими в Індії.

МОЖУТЬ ПОКЛИКАТИ ДО ВІЙСЬКА НАЙНОВІЩИХ РЕЄСТРАНТІВ

ВАШИНГТОН. — Поборова військова комісія подає, що реєстранти з 16. лютня ц. р. можуть вже в травні ц. р. бути покликані до активної служби в армії. Місцеві борди дістали приказ зготовити якнайскорше квестіонарі та вислати реєстрантам. В тих місцях, де вже вислано до армії всіх тих, що реєструвалися 16. жовтня 1940. р. та 1. липня 1941. р., буде доповнюватися бракуючу квоту новими реєстрантами. Одначе в загальному в першу чергу будуть брати мужчин з перших двох реєстрацій, що мають число 1А.

КРЕДИТИ ДЛЯ МАЛИХ БИЗНЕСІВ УХВАЛЕНІ СЕНАТОМ

ВАШИНҐТОН. — Сенат ухвалив законопроєкт, на основі якого твориться спеціяльна орґанізація, яка допомагатиме малим бизненам в часі війни. Орґанізація ця дістане кредитів на суму $100,000,000, які під керівництвом Военної Продукційної Ради розподілюватиме малим підприємствам, що беруть участь у военному виробництві.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ ВИЇЗДИТЬ ДО ІРАНУ

ОТТАВА (Канада). — Ґен. Владислав Сікорскі, премієр польського еміґраційного уряду, заявив, що 30,000 польського війська, зорґанізовано з вязнів та втікачів в Советському Союзі, перейшло до Ірану, щоб зміцнити сили Обєднаних Держав в тому секторі. Сікорскі казав, що по стороні большевиків бються польські повстанці та малі відділи, бо школення реґулярних полків іде дуже поволи. Щойно тепер, казав він, Сталін дав приказ, щоб приспішити вишкіл польських полків.

СЕРБИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПОМОЧІ ВІД АМЕРИКИ

ВАШИНГТОН. — До Вашингтону прибула сербська військова місія на чолі з полковником Драґутіном Савічем, яка домагається допомоги для ґен. Міґайловича, провідника сербських „четників", що далі боряться проти німецько-італійсько-болгарсько-мадярської окупації Югославії. Полк. Савіч твердив, що своїм опором Югославія значно спізнила німецький похід на схід, за що заслугує на повну піддержку з боку Обєднаних Держав.

РУКОПАШНА БОРОТЬБА НА БАТААНІ

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни подає, що американсько-филипинські війська відбили баґнетним протинаступом японський атак, одначе в деяких місцях поперед головних позицій вони були змушені відступити. В комунікаті згадується, що в тій боротьбі японці понесли великі втрати, при чому американські були мінімальні. Звідомлення подають, що американці зробили кілька вдалих випадів на острові Мінданао, де в околиці Діґос вони та місцеві повстанці знищили японську постачальну базу.

ЗНИЩЕНО ДОСІ 28 ВОРОЖИХ СУБМАРИНІВ

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни подає, що морський летун Доналд Френсис Мейсон знищив третю з ряду ворожу субмарину, що бушувала на Атлянтику. Другий летун Вилїем Тепуні рівнож так ушкодив бомбою субмарину, що вона мусіла остати на поверхні води аж доки не прибули нищівники й не знищили її. Досі американці знищили 28 ворожих субмарин, не включаючи в це число цеї карловатої японської субмарини, яку схопили в Перл Гарбор 7. грудня. Чотири субмарини були затоплені літаками, а 24 це діло маринарки.

ЛЕТУНИ МЕКАРТУРА НИЩАТЬ ВОРОЖІ ЛІТАКИ

МЕЛБОРН (Австралія). — Доносять, що за три дні офензивної й дефензивної акції летуни Обєднаних Держав знищили напевно 4 японські літаки, мабуть знищили 18, а ушкодили 11. Аліянтські летуни бомбардували Куп[illegible], на острові Тімор, відтак інші знова виконали рейд на японське летнище в Саламуа, в північно-східній Новій Ґвінеї. В акції при північних берегах Австралії брали участь перші американські літаки.

ПОЛОЖЕННЯ В БУРМІ ДАЛІ ПОВАЖНЕ

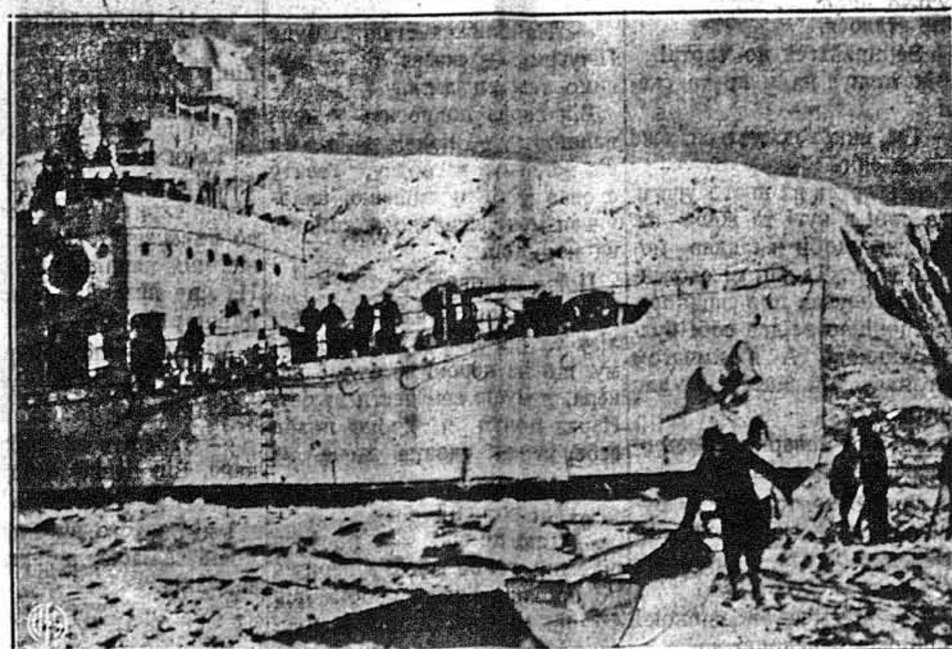
ЛОНДОН. — Лондон не скриває того, що мілітарне положення в Бурмі далі тяжке. Справді в останніх днях британські війська прорвали перстень, яким окружили їх японські війська і вцілости вирвались з безпосередньої японської небезпеки, але одночасно вони мусіли відступити взад, щоб сконсолідувати свої сили і заняти нові вигідні позиції. Головне місто Тунґу, якого впродовж тижня в геройський спосіб обороняли китайські війська, що були в чисельній меншости один до трьох, тепер впало і його заняли японці. Друге головне місто Пром, якого обороняють британці, знаходиться у великій загрозі з боку японців.

ТЯЖКІ БОЇ НА УКРАЇНІ

БЕРН. — На советськім фронті, як стверджують советські і німецькі звідомлення, ведуться завзяті бої. Маршал Тимошенко повів наступ проти німецьких ліній і захопив чотири важні міста Пітеґорськ, Ґерськ, Дніпрой і Качанівку. На середнім фронті німці повели сильну протиофензиву в трикутнику: Брянськ, Курськ і Орел. Советські військові кола заповідають, що вкоротці здобудуть Вітебськ. Советський ґенерал Григоренко заявив, що ціллю советської армії є віднести над німцями повну перемогу до осени цього року. До того часу, говорив він, можна припускати, що Совети ще понесуть певні територіяльні втрати.

НОРВЕЗЬКІ КОРАБЛІ В УТЕЧІ

СТОКГОЛЬМ. — Десять норвезьких кораблів, які підчас захоплення Норвеґії німцями схоронились в шведських портах, тепер втекли на море і пробували передертись через німецьку бльокаду. Три кораблі опісля знайдено знищеними. Що сталось з рештою, невідомо. Німці, через Відкунда Квізлінга, пробували ті кораблі дістати в свої руки, але шведський уряд відмовився. Чому тепер ті кораблі рішили резикувати втечею — невідомо.

КОРАБЕЛЬ НА ЛЕДУ. — Сама природа створила з леду доки в Ґрінляндії для цього корабля американської прибережної сторожі. Залога може виходити з корабля просто на беріг. Корабель задержано в цьому ледяному доку, коли він приїхав до Ґрінляндії підчас одної зо своїх правильних інспекційних подорожей по Північному Атлянтику, оглядаючи морські дороги. Держави Осі хотіли би дістати Ґрінляндію для себе на бази для кораблів і літаків.

КРИПС ПИТАЄ СВІЙ УРЯД ПРО ЗМІНУ ПРОПОЗИЦІЙ

ЛОНДОН. — Сер Стафорд Крипс звернувся по телефоні до свого уряду в Лондоні, чи можна дещо змінити пропозиції відносно Індії, щоби тим перехилити на свій бік індійських провідників? Його переговори в теперішню хвилю застрягли на мертвій точці. Чимраз більше партій і провідників відвертаються від тих пропозицій, не видвигаючи водночас своїх конкретних домагань. В той час, як всемагометанська ліґа під проводом Алі Азада відкинула пропозиції тому, бо боїться, що для магометан нема достаточних застережень, що в тій будучій Індії ґіндуси не дістануть переваги над магометанами, релігійна секта ґіндусів, що живуть серед магометан і звуть себе Сайкс, як теж друга секта Маґасабґа, відкинули пропозиції тому, бо бояться, що це магометани в тій будучій Індії готові дістати самоуправу і тоді вони справлять лазню тим ґіндусам, що живуть серед них. Сер Стафорд Крипс тепер переговорює з провідниками найсильнішої індійської групи, всеґіндуського націоналістичного конґресу і він склонний іти на уступки тій групі, але ця ґрупа відмовляється від того, чого для Британії в теперішню хвилю найконечніше: та ґрупа не хоче приступити чинно до війни проти Японії. Вона каже, що буде „пасивним опором" побивати японців, як ті займуть Індію. А британці взагалі не хочуть допустити до захоплення Індії. В лондонських політичних колах таке переконання, що місія Крипса закінчиться невдачею.

ЯПОНІЯ ПІДБЕХТУЄ ІНДІЙЦІВ

ТОКИ. (Через радіо). — Японський ґенерал Масао Йошізумі виголосив через радіо промову до індійців і в тій промові сказав, що Японія дає цілій Індії повну незалежність. Щобільше, Японія цілком не думає йти війною проти Індії, якщо Індія позбудеться британських збройних сил. По японськім боці працює індійська місія, на чолі з ґіндуським націоналістичним провідником, Бозе, при якого недавно пішла чутка, що він забився в летунскій катастрофі.

БРИТІЙЦІ СТЕРЕЖУТЬ „ТІРПІЦА"

ЛОНДОН. — Британські літаки пильно стережуть найбільшого німецького боевого корабля „Тірпіца", який заховався в однім норвежськім фиорді. Цей фиорд окружений з трьох сторін звисаючими скалами і під тими скалами заховався той корабель. Британські літаки не можуть його там дістати бомбами. Британські військові власти припускають, що „Тірпіц" в короткім часі вирветься на Північне море, щоб там нищити британські конвої, везучі поміч для Советів. Так виглядає, що в найближчих часах на Північнім морі готова вивязатись завзята битва між британськими і німецькими морськими силами. Це в тій цілі німці перетягнули всі свої більші кораблі з французьких пристаней до норвежзьких.

НІМЕЦЬКІ РЕКРУТИ НА СХІД

СТОКГОЛЬМ. — Німецька команда масово шле нові війська на східний фронт. Ті війська вбільшости складаються з молоденьких рекрутів, які перейшли лише двомісячний військовий вишкіл. Німці є того переконання, що кращого военного досвіду ті війська наберуть у фронтових лініях. Ці посилки стоять у звязку з заповідженою німецькою офензивою, що має вже незадовго розпочинатись.

НІМЕЦЬКА ПІДГОТОВКА НА ЧОРНІМ МОРІ

ЛОНДОН. — Німці скупчують більші морські сили в причорноморських пристанях — Варні і Констанці. Ці скупчування виразно доказують, що німці в плянованій офензиві задумують концентрувати свої сили на Кавказ і на Близький Схід. Проти них на Чорнім морі стоїть советська фльота, що складається з одного тяжкого панцирника старої моди, з чотирьох кружляків модерної конструкції, кільканацять контрторпедовців і біля 50 субмарин.

ФРАНЦУЗИ ЩЕ, ДАЛІ ЗАКИДАЮТЬ СОБІ ПРОВИНИ

РІОМ. — Чергового дня політичного процесу в Ріом мілітарні провідники старались обвинуватити політичних провідників за те, що ті викликували пацифістичні нездорові настрої серед французького загалу, замісць говорити загалови про небезпеки випливаючі з заграниці. Такі пацифістичні настрої були звязані з політикою в Лізі Націй, говорили ґенерали. Вони далі говорили, що Франція мала дуже мало повзів. Але деякі повзи були доброї якости. Один полковник зізнавав, що його дивізія повзів знищила біля 500 німецьких повзів. Більше таких дивізій, а вислід війни був би інакший, говорили французькі військовці.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Завзяття - Так, Але Чи Розум?

Донесення з Індії не лишають вже багато сумніву, що сер Крипс стрічається в своїй кампанії з поважними, можна сказати, навіть непереможними перешкодами. З донесень тих видно, що пропозиція Крипса властиво не вдоволила нікого. Не зєднав він собі не то боєвих гіндуських націоналістів з табору Пандита Негру та мирних опозиціоністів з табору Магатми Ґанді, але навіть музулманів. Отже проти Крипса заявилися вже три найбільші ґрупи, без котрих властиво доспіх для нього є зовсім неможливий.

Довела до цього результату властиво одна черта, спільна всім тим ґрупам, не дивлячися на їх розходження в чому іншому. Це черта безкомпромісовости. Кожда з цих партій хоче полагодження справи на своїх умовинах. Кожна з них відкидає якенебудь інше полагодження, навіть хочби таке полагодження приймало в поважній части пропозицію її, як воно приймає вчасти пропозиції інших ґруп.

Власне таким компромісом є пропозиція Крипса. Він згори признав те, що кожна опозиція йому закидає: компромісовість. Власне він своєю пропозицією немовби підчеркував, що зогляду на розбіжність програм і домагань ріжних ґруп Індії пропозиція Британії не може бути інакша, як компромісова.

Ця компромісовість випливає зрештою ще з сучасної ситуації Індії, себто з того, що під її брамами стоять найлютіші вороги, з якими Індія може колинебудь стрінутися. Вже це одно, що Японія й Німеччина, діставшися до Індії, не лише унеможливили би такі свободи, які тепер Британія Індії обіцює, але навіть відобрали би ті свободи, якими Індія вже тепер тішиться, повинно би розумним людям вистарчити, щоб піти на компроміс, який пропонує британський уряд.

Та видимо загорілість гіндуських ґруп доведена до такого ступня безкомпромісовости, що навіть вид такої наявної небезпеки та вигляд ще більшої небезпеки в майбутньому не може їх звернути з дороги. Яскравим приміром безкомпромісовости є наприклад провідник боєвої частини гіндуських націоналістів, котрий тому не може годитися на пропозицію Крипса, бо, мовляв, вона не віддає керми оборони Індії в руки гіндусів. Це правда, що за пропозицією Крипса обороною Індії мав би керувати британський штаб, в даному випадку його командант, британський ґенерал Вейвел, одначе рівночасно правдою є, що гіндуси тепер не мають рівного йому полководця, щоби заняв це становище, якби навіть керму оборони Індії віддати в руки гіндусів.

Читаючи про реакції гіндуських круґів на пропозицію Крипса, демократичні громадянства виробляють собі мимоволі поняття про те, чи народ, котрий так поводиться в крізі, дає доказ своєї політичної дозрілости до тих свобід, що їх доля йому так щедро подає.

ДЕНЬ АРМІЇ

Президент Рузвелт, видаючи проклямацію про призначення 6. квітня Днем Армії, обіцяв, що Америка, наколи не ухилиться від своїх обовязків, виграє цю війну, як вона вигравала кожну війну, яку провадила.

В заяві до проклямації президент поважно попереджав нарід Злучених Держав, що ця найбільша зі всіх війн торкнеться і глибоко зачепить життя кожного американця, та що всі мусять поділяти тягар.

Президент казав, що нарід, збуджений „зрадою Осі та відкиданням всіх ідей чести, правди та гідности, які ми як свобідні люди, з ласки Божої, поділяємо", зробив кроки до мобілізації народної армії зі всіх верств життя та готовий „досягнути такої перемоги, на якій може бути створено тривку будову миру і свободи".

Щоби наші збройні сили були вистарчаюче заосмотрені для перемоги, президент Рузвелт радив американському народові звертати особливу увагу на великий обовязок жертвувати без перестанку свої зусилля та засоби.

Це є зрозуміло, додав він, що ті, що працюють за лініями, повинні твердо рішити „не оминути ні одного зусилля, що може спричинитися до скорого творення зброї й запасів, конечних для нашої народної армії".

Текст проклямації Президента є такий:

„Я оголошую 6. квітня Днем Армії. Той день має більше значіння для нас цього року, ніж коли небудь. Ми змагаємось у всебічній війні, обороняючи наші права і свободи.

„День Армії, таким чином, є фактично загально-воєнним днем. Він стає днем, коли всі наші громадяни [illegible] життя можуть зеднатися в підтримці наших збройних сил, бо тільки в зєднанім зусиллі всіх наших сил армії, фльоти та цивільних — можемо ми знайти силу подолати наших ворогів.

„Ніколи раніше, за сто шістьдесять і шість літ нашої історії, як свобідної республики, з ласки Божої, наші збройні сили не мали такого значіння для нас усіх. Ми провадимо нашу найбільшу війну, яка не залишить життя кожного з нас цілком незачепленим.

„Ми виграємо цю війну, як ми вигравали кожну війну, яку провадили. Ми змагаємось у ній спільними силами свобідних людей, кажучи словами Линколна, в волі народу і для добра народу Злучених Держав Америки.

„Наша армія є могутньою галуззю дерева свободи. Вона є живучою частиною американської традиції; традиції, яка йде далеко взад до Ізраїла Путмана, який залишив свій плуг на борозді в Новій Анґлії, щоби взяти рушницю та битися при Бункер Гил. В цій традиції американські люди багатьох віків завше залишали мирну течію свого звичайного заняття, щоби бортися за справу, яка варта їхнього життя — від Лексинґтону до Арґони.

„В часі миру ми не тримаємо великої армії, яка може теpоризувати наших сусідів й пригноблювати наш нарід. Ми не любимо постійно вправлятися в жорстокому воєнному мистецтві. Але завше, коли якийсь тиран зза моря загрожував нашим свободам, наші громадяни були готові кувати та вживати зброю, потрібну нашим громадським воякам, нашим пиятелям, рідним і недавним сусідам та воякам всіх [illegible] ми вшановуємо в День Армії".

Круті Стежки Европейської Політики

Професор еїльського університету Николас Джан Спайкмен написав недавно книжку під заголовком „Стратеґія Америки в світовій політиці". В тій книжці він порушив чимало цікавих думок на тему повоєнної політики переможної Америки в Европі, як теж поробив багато цікавих заключень. Ми хотілиб порушити тут деякі з його заключень.

Він каже, що Америка не повинна прямувати до зєдинення Европи, тільки повинна розколювати її на окремі, наставлені проти себе потуги. Подібно як впродовж довгих віків Анґлія, також Америка повинна прямувати в Европі до осягнення рівноваги потуг в їхніх европейських противенствах. Якщоб Америка мала прямувати до зєдинення Европи, каже він, то вона повинна боротись по боці Гітлера. Цеж бо він хоче „зєдинити" Европу!

Зєдинена Европа не принесе Америці користи, пише Спайкмен. Обєднавшись в один величезний економічний і політичний орґанізм, Европа стане поважним конкурентом для західньої півкулі. Колиж вона буде внутрі розєднана і внутрі спутана власними противностями, то для Америки не треба буде орґанізувати всіх своїх державних сил для противаги Европі. Вистарчить, коли вона своєю відносно малою вагою вдержуватиме рівновагу в Европі. Ставнувши на тій засаді Спайкмен приходить до такого висновку, що Америка не повинна занадто ослаблювати Німеччини, бо Німеччина далі мусить творити противагу для Совєтів. Без німецької противаги Совєти стануть занадто сильні і самі з черги прямуватимуть до обєднання Европи з правлячим центром в Москві; знову довершивши цього, вони самі зачнуть загрожувати західній півкулі.

На перший погляд це заключення видається дуже вороже для Росії. Воно навіть декому може виглядати як „націстична пятоколюмна", бож автор бере в оборону Німеччину і радить не занадто розбивати її. Мовляв, Німеччини потрібно для противаги Совєтам. Але вдумавшись глибше в те заключення, читач переконається, що воно дуже прихильне для Росії, зокрема для імперіялістичної Росії в її нинішних роздутих границях.

Це правда, що по цілковитім розчленуванню і ослабленню Німеччини переможна повоєнна Росія може накоїти Европі чимало клопоту. Правдою є й те, що в такім разі треба булоб штучно творити в Европі якусь противагу. Але чому якраз вибирати лиш ту одиноку можливість, що Росія мусить залишитись сильною? Чому до Росії не примінити тої самої засади, яку Спайкмен примінює до цілої Европи? А Европу радить він ділити на окремі антаґоністичні табори. Чомуб не зробити того самого з російською імперією і її теж не поділити на окремі антаґоністичні табори? Вінжеж мусить добре знати, що в російській імперії є ріжні народности. В ній є великий і культурний український нарід, є білоруський нарід, є багато інших народів, які моглиб спутати розгонову силу Росії і не треба булоб використовувати до того збірної сили німецької нації. Тим більше, що німецька нація, як довго вона зєдинена і хочби з малою можливістю творити політичну силу — а такої потрібно для плянованої Спайкменом противаги Росії — все буде творити велику небезпеку; бо кожної хвилі може виринути якийсь новий Гітлер і накоїти те, що нині маємо.

Так видається, що Европа і цілий по анґлійськи говорячий світ зачинає собі добре здавати справу з ролі Росії і вже зачинає приходити поволи до висновку, що в Европі є два загрозливі чинники, з якими треба раз на все зробити порядок. Це: Німеччина і Совєти. Ось, щоби рятувати за всяку ціну Совєти дехто висуває думку, щоб далі вдержувати Німеччину як противагу для них. Розчленування самих Совєтів відсувається цілковито в тінь.

Мабуть Сталін сам добре розуміє те парадоксальне положення Совєтів і Німеччини і знає, що ціла Европа, зокрема анґльо - саксонський світ, має причину побоюватись Росії, якщоб Німеччина булаб цілковито поконана. І тому мабуть Сталін вже заздалегідь заповідає, що борячись з Гітлєром він не бореться з німецьким народом. В своїй промові він це найвиразніше підкреслив і викликав тим не мале зчудування в міжнародних політичних колах. Він сказав, що бореться з націстичним режімом і цей режім хоче знищити, а не німецький нарід, якому він зла не бажає.

Ми знаємо, що в Анґлії є противна політична думка. Там здають собі з того справу, що боряться з цілим німецьким народом і навіть сам Чорчил часто називає всіх німців згірдливим словом „гунів". Чільним представником тої політичної думки є теж сер Р. Вансітарт, бувший сталий підсекретар міністерства закордонних справ. На ту тему він теж написав книжку, в якій говорить, що всі анґлійці повинні собі найвиразніше здавати з того справу, що вони боряться з цілим німецьким народом, з німецькою расою, яка цілковито знищить анґлійську расу, коли виграє.

Думка, яку в Америці защіплює Спайкмен є шкідлива для інтересів по анґлійськи говорячого світу. Всі ми дуже добре знаємо, що всяку рівновагу можна легко вдержати лише тоді, коли по обох боках терезок лежать не дуже важкі тіла. Коли по обох боках терезок поставимо важкі тіла, ту рівновагу буде далеко тяжче вдержати. Важкі тіла, розгойдавшись хочби під впливом якихось елементарних сил, можуть потягнути за собою і ту людину, яка пробувалаб вдержати між ними рівновагу. Те саме з державами: рівновагу потуг можна далеко лекше вдержати, коли по обох боках знаходяться не дуже великі державні потуги. Колиж з одного боку буде великий російський кольос з цілою плеядою своїх сателітів, а з другого боку Німеччина з плеядою своїх — рівновагу потуг буде далеко тяжче вдержати. Для Европи і світового мира краще не жаліти ні Німеччини, ні Совєтів і розколоти їх на самостійні держави.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ПО ВІЙНІ

Й. Ендерс застановляється над тим, в який спосіб дасться вислати домів, себто до Німеччини, німецькі окупаційні армії, або те, що полишиться з них. Ця проблема є не лиш повна мілітарних трудноців, але також і політичних замотань.

Одним з найбільших мілітарних завдань, пише Ендерс, є вислати домів армію, що потерпіла поразку в неприятельськім краю. У 1918 році німці довершили цього завдання з подиву гідною зручністю. Роблячи огляд того, що сталося в 1918 році, прийдемо до заключення, що один з двох головних чинників з німецької сторони, який уможливив поворот армії в повнім порядку тепер не матиме місця, якщо аліянти будуть досить розумні. Тими двома чинниками були тоді вища німецька команда і вояцькі ради.

9. листопаду 1918 р. зрікся престола кайзер Вільгельм II., а наступного ранку, Еберт, канцлер і провідник соціялдемократів, який трошки пізніше зістав вибраний першим президентом німецької республики, просив Гінденбурґа, щоб він попровадив армії домів; він зробив це, не порадившись своєї партії, бо знав, що ніяким чином не одержить її згоди. Гінденбурґ згодився по довшій боротьбі зо собою. Він спочатку вагався, чи може працювати для уряду, що усунув з престола його пана, якому він заприсяг вірність.

Інші ґенерали не так дуже брали собі до серця такі скрупули. Вони скоро переконалися, що це буде для їхньої власної користи, бо згодившись на те, вони продовжать панування мілітарної касти, яка саме програла велику війну. Таким чином багато з них згодились також попровадити війська домів.

Це було зрадою німецької революції, яка щойно розпочалася; зрадою, яка довела до того, що Гінденбурґ став другим президентом республики; зрадою, наслідки якої ми бачимо і відчуваємо щоденно тепер; зрадою, яка заспокоїла наших батьків, бо запобіження революції в Німеччині було для них дорожчим ніж охорона будучого мира для їхніх дітей. Було би абсурдом не говорити про ці річи тепер.

Але навіть і вища команда не була би в силі попровадити німецькі армії домів у належнім порядку, якби не було встановленої й удержаної дисципліни вояцькими радами. Вояки, в занятих полосах, яким не загрожувала безпосередня небезпека зо сторони неприятеля, відмовились слухати приказів своїх офіцирів. Вони створили ради, яким одиноко заявили послух. Потім, як Еберт зробив угоду з ґенералами, уформовано реґуляції (постанови), яких взірцем є ті, які ввела в себе четверта німецька армія, що мала свою головну кватиру в Малін. Тут наводимо лиш головні точки з неї: 1) Відносини між офіцирами і мужвою полишаються всилі; до офіцирів має говоритися через „ви". Відносини мають бути товариські.

2) Салютування поза службою має бути залишене.

3) Дисциплінарні кари мають бути проголошувані по нараді з вояцькими радами.

4) Щоб уникнути надужить і запевнити поворот війська в повнім порядку, офіцири не мають одержувати ніяких алькоголів з винімком пива.

Цивільне населення країв, окупованих німецькими арміями, стежило з повним супокоєм за відходячими німецькими вояками, дивлячись на них напів зо злобою, і що дивніше, зо співчуттям, бо воно

(Докінчення на стороні 3-тій)

Аркадій Аверченко.

Мій Товариш Подорожі

— Я взяв ваш білет? Пане, вам сниться щось таке! Я мав лише мій білет, його я показав кондукторові. Може ви дали ваш білет кому іншому!

Мій товариш подорожі вже мені не подобався.

— Молодий чоловіче, — відповів я з обуренням — це безмежна безсоромність!

— Ви краще пошукайте в ваших кишенях! — відповів він спокійно та став далі читати ґазету.

Із лиця кондуктора я міг вичитати, що він не вірить моїм словам, а вважає мене за такого, що хотів їхати без пашпорту. Щоби не було бешкету, я виняв портфель і сказав до кондуктора:

— Видно, я згубив білет. Прошу мені продати другий.

Кондуктор недовірчиво похитав головою, потім дав мені білет, до якого я мусів заплатити додатково, та вийшов із вагону.

— Пане, що це значить? — спитав я мого сусіда.

Він підспівував собі під носом якусь пісоньку, зняв блюзу, поклав її на лавку, витягнувся і поклався на лавці.

— Злодій! — крикнув я до нього.

Він підсміхнувся, заморгав до мене приязно та примкнув очі.

— Я думав, що ви порядний чоловік! — озвався я дуже сердитий — а показується, що ви шарлятан. Ви не стидаєтеся? Чому не говорите? Ви звичайний залізничий злодій, якого слід би замкнути в тюрмі! Хай вас чорт побере!

У відповідь почулося хропіння...

Я був лютий, ганьбив його цілісеньку годину, потім утомився, поклався знову та думав засипляючи:

— Пожди, злодюго, твій пашпорт віддам я поліції!

III.

Я пробудився доволі пізно. Мій товариш подорожі вже був устав, сидів і зі смаком їв сендвіч та попивав чаєм.

— Може ви зісьте хліба зі шинкою? — спитався він усміхаючися приязно, начеб нічого не сталося.

— Забирайтеся до чорта! .

Він глянув на мене та сказав:

— Гм, випогоджується, вже не паде сніг!

Я не звертав на нього уваги, сидів собі в куті та ждав аж він скаже, щоби я віддав йому пашпорт. Та він ні словечком не згадував про пашпорт, а преспокійно заїдав собі булку із шинкою. А я тимчасом переглядав мій матеріял для відчиту.

Вкінці мій товариш подорожі перервав мовчанку:

— Летунство то мусить бути цікава річ. Часописи пишуть дуже багато про летунів.

— Оставте мене в спокою! — відповів я непривітно.

— Ті літаки, кермові кораблі тай все летунство є ще наче в пеленках, — говорив він далі свобідно. — А вже впевняють, що здобули повітря.

— Це не є ніяке знання для залізничих злодіїв, — запримітив я вже зовсім людий. Його сміливість і безсоромність виводила мене з рівноваги.

— Найближча стація буде Пічуґіно, — сказав він — мусимо там висідати.

Він зараз попросить у мене пашпорту, — подумав я. Та він надягнув загортку, ґазету сховав у бічну кишеню, вклонився мені ввічливо й вийшов на коридор.

Поїзд зупинився.

Я зодягнувся, взяв мою валізу та вийшов із ваґону. Тому, що на пероні не було пакера, я мусів сам нести валізу. Нараз почув я кроки позад себе, хтось схопив мене за руку.

— Чи то цей?

— Так, це він! — почувся відомий голос мого товариша подорожі. Уявіть собі, він схопив мою валізку та пустився втікати. Що скажете на це, пане вахмайстер?

Я з трудом старався вирвати руку.

— Це стара штучка, — говорив далі молодий чоловік — пане вахмайстер, заарештуйте того пана.

— Пане! що ви собі позволяєте? Це моя валіза! Я можу сказати що є в валізі...

— Не виставляйте себе на сміх. Я купив цю валізу в Берліні в Медлєра,' отвирав її кілька разів при вас, то ви собі добре затямили що в ній є. Коли це ваша валіза, то скажіть чий пашпорт є в валізі в скритій переділці? Нічого не кажете? Це негарно! Отже, чий пашпорт є у валізі? На чиє назвище виставлений пашпорт?

Мій товариш подорожі взяв валізу та сказав до вахмайстра:

— Заберіть зі собою того пана. Він певно жалує свого вчинку. Бог простить йому!

І після того він пропав із моєю валізою, а мене відпровадили!...

IV.

Я переспав усю ніч разом із злочинцями, а раненько мене переслухали. Припадково глянув я на ґазету, що лежала на столі поліційного старшини і я там скоро вичитав таку новинку.

„Вчорашній відчит з Петербурга про новітнє летунство скінчився великим скандалом. Виявилося, що прелеґент не мав найменшого поняття про летунство. Численна публика заходилася від сміху, як прелеґент переплутував слова аеростат із аеропляном і наплів ріжних дурниць. Та вже найприкріше, що прелеґент казав собі заплатити гонораз згори й утік підчас того бешкету".

Самособою, що я міг виказати моє алібі, та моя чудова валіза пропала, моя добра слава прелеґента таксамо пропала. Відтоді я в залізничому ваґоні зніким не говорю ні словечка.

(Кінець).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ГІНДУСЬКА ЗАГАДКА.

Відомий американський „колюмніст" Реймонд Клепер, видно передбачуючи розвязку важних питань в Азії, найшовся в Індії, де він може розмовляти з людьми, котрі в справі відносин Індії до Англії відграють важну ролю.

Та порозмовлявши з гіндуськими лідерами, Клепер признається, що в відношенні до зовнішнього світу Індія проявляє дивні духові прояви: іншими словами, що він гіндусів не розуміє.

Думка зрештою не зовсім нова, бо це великий англійський письменник Кіплінґ сказав понад пів століття тому: Схід є Схід, а Захід Захід. Можна відай було забути все, що про Схід писав Кіплінґ, але можна було це затямити.

МОЖЕ Й НЕ ТАК ЗАГАДОЧНІ.

Не може наприклад Клепер зрозуміти, чому Неґру, „боєвий провідник гіндусів", так гостро виступає проти фашистів і агресорів, а потім не допускає до введення в життя одинокого пляну, що дає Індії можність боротися проти фашизму й агресорів. На один бік Неґру скоро, ясно й рішучо осуджує агресію, а на другий бік він лише загально, хитко й неясно говорить про те, якби то він уживав влади, якби йому дати.

Що це все може значити? — дивується Клепер.

Чи не може це значити, що якби Неґру був такий завзятий ворог фашизму і агресії, за якого він себе представляє, то він зробив би все можливе, щоб поставити заборолo фашистівській агресії?

НІС І ОБЛИЧЧА.

Можливо й так, що він так ненавидить британське правління, що він з ненависти до нього готов навіть полізти під японське й німецке панування, щоб тільки не напакостити британцям.

Британці знають добре цю ментальність пімсти, коли вони придумали для цього навіть спеціяльну фразу: to bite one's nose to spite one's face, що немовби натякує на людину, яка озлоблена на власне обличча, відкусила собі ніс.

ПОКІЙНИЦЯ.

Ця англійська фраза нагадалася мені, коли я читав у шікаґовському тижневику „Наш Стяг", що він за рішенням Централі Союзу Гетьманців Державників перестав виходити. Союз Гетьманців Державників заявив у своїй останній волі, що бажання всіх осіб українського походження бачити Україну свобідною і незалежною повинно би бути підчинене нероздвоєним змаганням всіх американців виграти війну. З тої мовляв причини Союз розвязує організацію й здержує видавництво газети, приказуючи газеті в останньому числі закликати читачів допомогти Америці в війні.

Заява каже іншими словами, що Союз Гетьманців Державників видавав газету, як довго він міг пропаґувати повстання незалежної української держави, а як всі люди українського походження, подібно як усі інші американці, мусять передовсім дивитися за виграння війни проти Німеччини й Японії, то Союз Гетьманців на це газети не думає видавати.

Чи не було би кращим доказом льояльности людей, що звязані були з покійним Союзом Гетьманців Державників, якби вони далі піддержували газету, як досі, лише щоби вона служила новій цілі, так, як вона служила старій?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

АМЕРИКАНСЬКЕ РАДІО НА УСЛУГАХ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Преса, фільм та радіо це нетільки три наймогутніші засоби комунікації поміж модерним громадянством, але також це три могутні трибуни, з яких може розходитися людське знання, з яких винаходи мистців слова, музики чи науки можуть ставати тривалим набутком широких мас.

В тоталітарних країнах ті три засоби є тільки в руках кермуючих диктаторських режимів, а широкі кола громадянства не мають до них доступу; навпаки в країнах свобідного громадянського життя, преса, фільм та радіо є власністю самого громадянства та виповідають думки і погляди свобідних людей свобідної країни.

На першім місці так є на вільній землі Вашингтона, де ті три засоби новочасної цивілізації користуються повною свободою. Навіть воєнний стан не відібрав в тій країні громадянству тих свобідних трибун людського слова та людської думки, а оскільки й обмежив — то тільки до найконечніших границь, потрібних до успішної оборони держави та до побідного закінчення війни.

На терені Америки з тих трибун свобідного слова мають рівне право користати й американські громадяне українського походження, доказом чого не тільки існування української преси в тій країні, але також українських радіо-програм. Як і чи українське громадянство зуміє покористуватися тими дарами американської свободи залежить вже від самого громадянства.

Тільки пишеться й давніше писалося про потребу попирання та як не розбудови, то принайменше удержання дотеперішньої американсько-української преси. Нині хочу сказати кілька слів про потребу піддержки та удосконалення другої трибуни українського слова — українського слова на хвилях воздуха, українського радія.

В ріжних більших скупченнях американських жителів українського походження повстали українські радіо-години, або як кажемо українські радіо-програми. Американське радіо має бизнесове заложення, то значить, що радіо-години оплачують бизнеси, або установи, що проголошуються на радіо, противно як є в Европі, де видатки утримання радія покривають самі слухачі радія в формі податку побирано за це в ріжний спосіб.

А проте, прислухуючись американському радіо, ми стрічаємось там не тільки з прекрасною музикою, але теж з цікавими дискусіями, розривковими програмами, програмами для дітей, тощо. Мова тих радіо-годин прямо взірцева, а сам зміст програми високо-культурний. Річ природна бизнес оплачує американському радіо-слухачеви ту духовну розвагу за це, що громадянство його попирає та дає змогу уфундовувати такі культурні години побіч бизнесових оголошень.

Це теж важне для американсько-українського громадянства, щоб зрозуміти від чого залежить удосконалення теж змісту українських радіо-програм досі краще чи гірше ведених по цілій Америці.

Буде американсько-українське громадянство попирати свого бизнесмена, буде український бизнесмен попирати українську радіо-програму, буде українське громадянство стояти в живій лучності з українською радіо-програмою, тоді заіснують ті обставини, щоб українське слово та культурний його зміст могли лунати по хвилях етеру над свобідною землею Вашингтона. Коли будуть сповнені ті дві перші умовини, тоді й громадянство буде мати право вимагати від керманичів українських радіо-програм, щоб вони уміли і щоб вони хотіли зробити з тих програм години справді української культури та української культурної розваги.

Коли нині слушно чується закиди, що мова деяких українських радіо-анонсерів жахлива, що замісць української пісні чи музики чується якісь ярмарошні дрібнотушки з вигуками, то вина напевно не тільки самих управителів радіо-годин, але й громадянства, що не позволяє тим людям постаратися за кращого знавця української мови, за кращу пісню та інтересну культурну гутірку.

Проф. Микола Чубатий.

Сповніть Свій Обовязок!

Хто спосібний до війська, той повинен знайтись негайно в рядах армії чи фльоти і своєю військовою службою причинитись до воєнної перемоги Америки.

А хто не наставляє своїх грудей за свій край, той повинен працювати для оборони краю на інших ділянках, а в першу чергу закупити негайно Бонд Краєвої Оборони і купувати бонди оборони чи стемпси так довго, поки не закінчиться цеї війни повною нашою перемогою.

Бонд можете купити вже за $18.75, а стемпс — за 10 центів. Значить, що є дана можність кожному і кожній допомогти фінансово державі знайти фонди, потрібні на ведення нами не спровокованої, а тільки накиненої нам війни.

Британські поштові марки друкується в скількости 23,000,000 денно.

Домашній Фронт

Ця війна провадиться на багатьох фронтах, так само в дома, як і за морями. На ньому ми провадимо великий наступ — Воєнно-Продукційну Кампанію.

Воєнно-Продукційна кампанія звязана з другою, яка вже переводиться деякий час і яка повинна бути успішною, якщо ми маємо робити зброю, тенки, кораблі й літаки, які потребуємо.

Ця друга кампанія провадиться для збирання кожного кавалку старого металю, старої ґуми та непотрібного паперу для доставки їх на заводи й горнила. Цій кампанії кожний в Злучених Державах Америки може помагати.

Офіційно ця кампанія є знана, як кампанія Збереження для Перемоги. Вона провадиться Бюром Індустріяльного Збереження при Раді Воєнної Продукції, працюючи через комітети, встановлені в 42 стейтах.

Саме тепер бюро зосереджує свою увагу на американських 6,500,000 фармах, щоб дістати старе залізо і сталь для заводів і горнил та стару ґуму для закладів, що переробляють ґуму.

Припускають, що на одній фармі в СДА є правдоподібно одна четвертина тони старого металю, так само велика кількість старих ґумових колес.

Заки ми вступили у цю велику війну за збереження скрізь свободи демократичних народів, ми, американці, були дуже марнотратні. А це тому, що наша країна є країною широкого багатства. Тепер все мінилося. Ми пізнали, що з непотрібного паперу можна робити скриньки, в яких тримають амуніцію або консервовані продукти для наших вояків. Ми пізнали, що з старої ґуми можна зробити тенк, корабель або літак. Коли японці відрізали нас від джерела нової ґуми, ми пізнали, що старі ґумові колеса є так цінні як і кулі.

—o—

Ми, американці, вчимося тепер ощаджувати. Вчимося робити річи витревалими. Це є дуже важне тому, що щораз більше річей, до яких ми звикли, стає менше. Кожний тиждень приносить вістку про нові спинення в індустрії мирного часу та переведення закладів на воєнне виробництво. Наприклад, після 15 травня не буде більше вироблятися машин для домашнього прання або прасовання. Не будуть також вироблятися музичні автомати після 30. квітня. Ці великі автоматичні фонографи спотребовують велику кількість металю, потрібного для війни. Один вміщає досить мосяжу для вироблення 750 патронів.

Якщо ми маємо щадити, ми повинні плянувати. Це відноситься до кожного з нас, так само, як і до цілих індустрій. Візьмім, приміром, доставців молока. Недавне дослідження виявило, що наколиб не робили вони плянів заощадження своїх ґумових колес, вони не моглиб зовсім довозити молока після восьми або девяти місяців. Вони виробляють схему, яка запевнить необхідні доставки на можливо довший час.

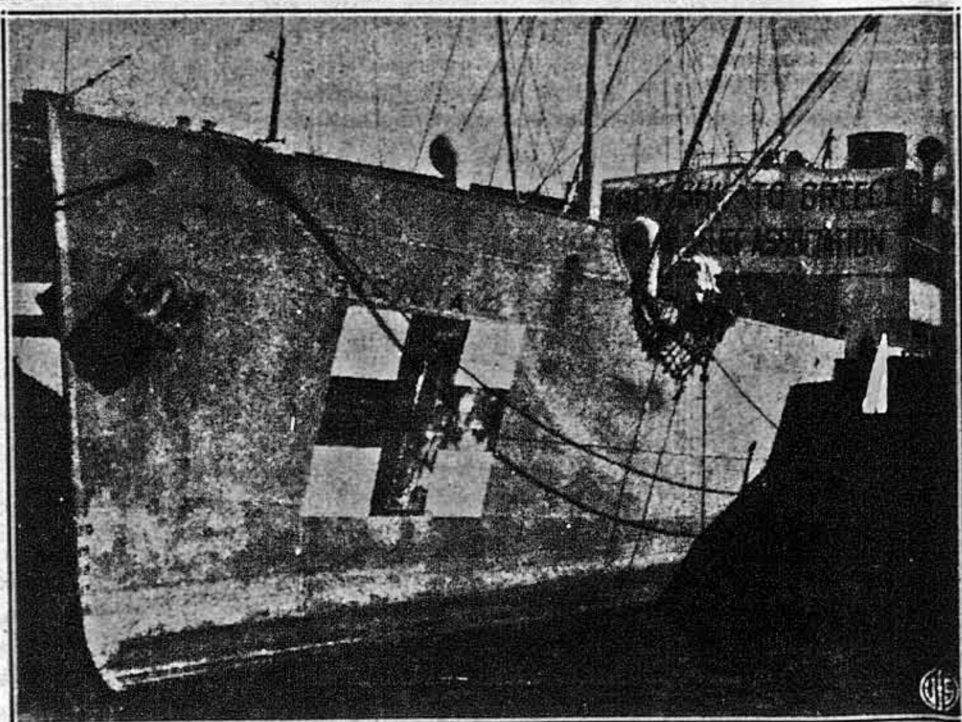
—o—

Значна частина заліза і сталі, що вживались при виробленні ліжок, пружин на ліжка та матраци, буде врізана після 1. квітня, а після 31. травня не будуть більше вироблятись металеві меблі. Рада Воєнної Продукції завела суворy контролю над вживанням переробленої ґуми, також в наслідок браку старої. Від 31. березня перероблена ґума не буде вживатися для вироблення багатьох річей, від дитячих візків та домашніх рукавиць — до мухоловок та торбин для ґольфу.

Якщо ви живете в одному з 19. східних стейтів, або у Вашинґтоні чи в Ореґоні, війна відчувається ближче до вас вкороченням на двадцять відсотків доставки газоліни до газолінових стацій. Це є прямий наслідок затоплення танкерів підводними човнами Осі та підготовки пайкування.

Подорожування всіма способами стає більш утрудненим з приспішенням воєнних зусиль. Менше газоліни для мотористів, менше можливостей їзди залізницею, з огляду на використання пасажирських возів для переїздів війська.

Вісімдесять відсотків ліпшої шкіри на черевики тепер зберігається для збройних частин... Не забувайте щадити матерія проти замерзання, коли висушуєте ваш радієатор. Рада Воєнної Продукції має обмежити вживання шелаку... він потрібний для ріжноманітного військового й морського знаряддя; вживається для смарування гарматних набоїв... Відділ споживачів при Адміністрації цін радить родинам перед тим, заки купувати нові одяги, подивитися, що можна зробити голкою й ниткою зі старими... Рада Воєнної Продукції запропонувала, щоб пекарні зменшили видатки виробництва, аби не допустити зростання цін... Районові збори представників зарядів і робітництва приспішують пляни для Воєнно-Продукційної кампанії і одна середне-західна фірма, що працює над замовленнями фльоти, вже встановила свою організацію.

МИЛОСЕРДНИЙ КОРАБЕЛЬ ДЛЯ ГРЕЦІЇ.—Грецький корабель „Сицилія" приготовляється до виїзду з Ню Йорку з припасами поживи для голодуючого населення Греції. Кораблеві загарантували безпечний переїзд через воєнну полосу Злучені Держави, Британія, Німеччина й Італія. Дня виїзду не подано.

ІНАВГУРАЦІЯ НОВОГО ЧІЛІЙСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА

САНТІЯГО (Чіле, Пол. Америка). — Дня 2. квітня ц. р. відбулася врочиста інавгурація нового президента Чіле, яким є Хуан Антоніо Ріос. В одній з передінавгураційних заяв Ріос сказав, що він всеціло стоїть за обороною континенту, одначе недвозначно вказав, що Чіле не зірве дипльоматичних зносин з Державами Осі, хібаб цього вимагали інтереси Чіле та „справи, з якими Чіле є звязане духово". Цими справами, як здогадуються, є демократії. В Сантіяго бавить тепер міністер заграничних справ Арґентини Енрік Руіз Ґвіназу, якому чілійський уряд справив величаве приняття. Підчас його промови в парляменті, комуністичні посли вчинили демонстрацію та вийшли зо салі.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

Німецька Армія по Війні

(Докінчення зо стор. 2.)

знало, або вірило, що знає, що жде побитих німців. Замітні речі траплялись одначе в більших містах, особливо в Антверпії, де пролетарське населення питало провідників вояцьких рад, щоб пояснили їм, до чого зміряє німецька революція. Коли їм це вияснено, наступили вибухи пролетарського братання. Нарід знав, що переважна частина німецьких вояків це робучі люди, такі самі як вони, і вони сподівались, що німецькі вояки вертають домів, щоб там запровадити демократію, яка принесе користь усім европейським народам.

Це було дійсно тим, що значна більшість повертаючих вояків наміряла зробити. У вояцьких радах були переважно соціял-демократи, трохи монархістів і кількох незалежних соціялістів, цебто членів партії, що відповідала комуністам, бо назва комуністів була тоді невідома в Німеччині. Переважну часть радикально настроєних усунули самі вояки, а також і монархістів, хоч не без певних клопотів. По чотирьох роках війни самі вояки вміли достаточно розглянутись, що міліони людей не можна перепровадити з одного місця на друге без найстрогішої дисципліни.

Повернувши домів, вояцькі ради помагали урядови в зорганізуванню виборів до Національного Зібрання, а Національне Зібрання саме формально ввело в життя републику й приняло нову конституцію. Це зібрання мало свої засідання в Веймар, звідси і назва „Веймарська Република". Потім стара армія скоро зникла і треба було створити нову, згідно з обмеженнями, установленими Верзайським миром. Таким чином засліплення добре думаючих людей припечатало вкінці свою власну долю ще в 1919 році. Що старі ґенерали будуть командувати новою армією, було постановлене в часі памятної телефонічної розмови між Ебертом і Гінденбурґом, що мала місце ранком 10. листопаду 1918 р. Одначе ще була нагода, що нова армія може бути сформована з новобранців, що зроблять нову армію народньою армією, та що надавання вищих ранґ, на підставі заслуг, зробить згодом команду демократичною.

На жаль, перший републиканський воєнний міністер, Ґустав Носке, хоч був соціял-демократом, був чоловіком, якому власна партія мала причини недовіряти. Але під одним оглядом вони повинні були довіряти йому, коли він казав по цілім краю поналіплювати оголошення, в яких просилося робітників вступати до нової армії, щоби зробити її народньою армією. Тоді його партія попонила велику похибку, проголошуючи, що кожний робітник, що зголоситься як новобранець, буде зрадником. Поза своїм недовірям до Ноского, партія думала, що взагалі не повинно бути ніякої армії. Вона була така засліплена, що не передбачувала наслідків. Робітники послухали візвань партії, а армія заповнилась монархістами і авантюристами.

ОБУРЕНІ. — Кларенс Бодинґтон Келанд, директор розголосу для Републиканського Краєвого Комітету, заявив по обізді краю, що американський народ почуває обурення й приниження з дотеперішнього перебігу війни.

ІТАЛІЯ БОЇТЬСЯ ІНФЛЯЦІЇ

БЕРН. — Італійська влада розписала знов загальну позичку, не так в цілі роздобуття гроша, бо в тотальній економіці держава продукує гроші, лише, щоб заподіяти інфляції. Все дуже дорожіє, а люди тратять пошану до гроша. Італійський уряд думає, що зменшенням обігового гроша піднесе його покупну вартість.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Як вести дальшу працю Державної Оборони?

Відомости з громад приносять щораз нові вістки про успішну працю в закупні державних Бондів Оборони. Хоч ця праця ще як слід не зорганізована, а вже принесла велику користь: збудила віру у наші власні сили по громадах.

Як вести дальшу плянову працю закупна державних бондів?

Відповідь на це дає лист Державної Скарбниці (Treasury Department) адресований до Українського Позичково-Будівельного Товариства у Філядельфії, з 28. березня ц. р.

"Thank you for your order for United States Defense Savings Bonds with remittance." —

"The Treasury is grateful for your patriotic cooperation in buying these bonds, and at the same time wishes to urge you to start, if possible, buying them under the Government's REGULAR PURCHASE PLAN. A convenient order form is enclosed.

Every owner of Defense bonds can also render a service to the country during this trying period, by explaining their merits to friends, relatives and business associates.

Your support of the Defense Savings Program is an indication of your faith in America."

Sincerely,

Signed:—W. A. JULIAN
Treasurer.

Українсько-Будівельне Позичкове Товариство має на своїх книжках до кінця березня б. р. бондів продати на суму $132,684.50.

Сума велика, але це тільки початок. Так розуміє це філядельфійський загал. Кожної пятниці від години 6 до 10 вечір галя Товариства Горожан при 847 Н. Френклин ул., де відбувається продаж бондів, набита битком.

Уряд Будівельного Товариства, яке взяло на себе ось ту відповідальну працю, рішився піти ще один крок вперед та причинитись до пляну державного скарбу: а це плянового купна бондів. В тій цілі для всіх тих, які хочуть зберігати менші суми Будівельне Товариство відкриє Щадничу Книжку, а коли призбирається відповідна сума, заміниться це на Бонди Оборони.

Кожний з нас через нашу власну державну аґенцію хай стане власником Бондів Державної Оборони.

Д-р В. Ґалан.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З похорону на добру ціль.

Дня 25. березня ц. р. померла в Ню Йорку членкиця 204 відділу У. Н. С. Юстина Миронюк, проживши 51 літ. Похорон відбувся 28. березня з укр. прав. церкви, та з похоронного заведення П. Яреми. На похороні зібралась чисельна родина Миронюків, які майже всі стоять в У. Н. Союзі; як теж зібрались чисельно члени 204 відділу і знакомі Покійної. По похороні всі зійшлись до церковної галі при 14. вулиці, де була маленька перекуска, і де приявні ділились сумними враженнями та висловлювали свої співчуття родині Покійної. Отець Л. Весоловський попрощав Покійну від кр. прав. громади. В. Найдан прощав від членів союзовців, як теж від інших знайомих. М. Близнак прощав від 204 відділу. Він теж просив приявних з тої нагоди зібрати якусь жертву на добродійні ціли. Збірка принесла $26.10. — Зложили: Родина Миронюків $3; І. Перчишин $1.50; по $1: о. Л. Весоловський, Скоревич, Вол. і Вар. Найдан, С. Миронюк, К. Миронюк, Я. Кріль, А. Дудчак, Стефанів, Мазур, Березний, Кат. Ґорчак, Вас. Миронюк, Ник. Миронюк, О. Рибак, Ксеня Перчишин, Ева Мазур, Ф. Баран, пані К. Стасюк, Поліщук, Гнатів; Марія Миронюк 50 ц. Дрібними $1.10.

З тої суми куплено три книжки Історії України; одну для Дейвис Кемп, Па., другу для Рідної Школи на 14 вул., і третю для міської бібліотеки на 42 вул. в Ню Йорку. Решта зібраних грошей на бажання жертводавців пішло на малювання церкви св. Володимира на 14 вул. в Ню Йорку.

Присутний.

ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.

Праця Злучених Товариств.

Дня 28. лютого ц. р. відбулись річні збори Злучених Товариств, на котрих вибрано новий уряд на рік 1942. До уряду ввійшли: Теодор Періг, предсідник; Михайло Мушинський, заст. предсідника; Варвара Дубас, заст. предсідника; панна Софія Скубяк, рекордова секретарка; Теодор Фецич, фінансовий секретар; Іван Доровський, касієр; Петро Ліщак, Іван Павловський, Йосиф Венґжин, члени контрольної комісії.

На тих зборах ухвалено закупити Державних Бондів на суму $700. Дотепер закуплено ріжними товариствами на суму $2,500.

Злучені Товариства зложили на зборах жертву на Американський Червоний Хрест. На ту ціль відбулося 22. березня ц. р. свято Шевченка.

ЗА УРЯД:

Теодор Періг, Іван Доровський, Теодор Фецич, Софія Скубяк.

ҐАРТФОРД, КОНН.

Примірна молодь.

Такою примірною молодю є молодь стейту Конетикот, котра є зорганізована в своїх українських організаціях. Ставлю цю молодь як примір, щоб за нею пішла молодь прочих стейтів. А щоб ви самі в тім переконалися, то до цього маєте нагоду на 19. квітня ц. р., бо в тім дні згадана молодь уладжує свято Шевченка, про що було вже оголошено в „Свободі". Подібні свята вона вже уладжує кілька пацятьліт, а дохід з них дає на стипендії для українських студентів, що студіюють у вищих школах. Це діло дуже гарне й заслугове на наше попертя. Згадана молодь минулими роками робила це свято місяць скорше, але в цьому році робить місяць пізнійше, щоб дати нагоду тим, що живуть в інших стейтах бути на цім святі. Приїзджайте родичі з дітьми та подивіться, що робить та молодь, хай і ваші діти беруть примір. В цім році ми повинні явитись громадно й звеличати того апостола, що проповідував ту ідею, за котру нині кровавиться наша країна, щоб вже раз на все пропала тиранія, а запанувала свобода. Молодь наша поборює всякі наклепи на наш нарід, вступає охочо до американської армії й мужно сповняє свої обовязки. А оставша робить день і ніч, а навіть в неділі й тому треба подивляти їхню енергію, що не зважаючи на це вони ще роблять таку народну роботу. Вони видають свою стейтову ґазету над якою нераз цілими ночами пересиджують без слова нарікання, щоб тільки помогти народній справі. Свято в цім році приладжують більш величаво, заанґажували найкращий хор під цю пору в Злучених Державах, а саме український молодечий хор з Ню Йорку під управою п. Марусевича. Головну промову виголосить професор Колюмбійського Університету п. Кларенс А. Маннінг. Молодь взяла до цього свята величаву салю, щоб гідно вшанувати память Т. Шевченка. Від нас бажає попертя, котре їм слушно належить. Треба нам усім памятати про цей день, 19. квітня 1942. р. і заздалегідь постаратись про тікети, щоб опісля не було нарікання, що „я не мав відповідного місця". Бо наша молодь є дуже точна й коли ходить про такі справи як початок концерту й т. п. Для того ті, що будуть з подальших стейтів, хай зараз зрана виїжджають, то будуть мали нагоду оглянути то прекрасне місто, столицю стейту, Гартфорд. А при тім поможемо добрій справі, а може й ваша молодь піде слідами молоді нашого стейту та в наступнім році ми поїдем до вас на таке свято. То вже підчас свят обговоріть справу, порадьтеся з сусідами чи їхати автами чи босом, але якби ви не їхали це не важне, а важне те, щоб ви таки приїхали і я певний, що не пожалуєте.

А. Малашчук.

ОСТАНКИ.—Робітники збирають останки річей, полишених їх товаришами, що пали жертвами вибуху 20 тон динаміту в каменоломі коло Істону, Па.

ДЖОВІВ ПАЙОК.—Зо своєї кулачної бійки з Ейбом Саймоном Джов Луис дав фондові „Армі Емердженсі" 55,000 долярів. Крім цього він закупив своїм приятелям білетів на 3,000 долярів. За бійку Джов дістав для себе пять яблок. Два вже зів.

У Китаю засушені і спорошковані тіла 5 трійливих животин (ящірки, вужа, ропухи, павука і стоноги) вживаються ще й днесь в медицині.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 18. марта 1942. року помер у Сімор, Конетикот, по довгій недузі

ІВАН ҐВУТ.

Був членом відділу 18. У. Н. Союзу від року 1903. і також членом Братства св. Івана Хрестителя в Сімор, Кон.

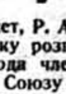
Покійний походив зо села Брезова, повіт Ясло.

Полишив у смутку жінку і 10 дітей.

Похорон відбувся у пятницю, 20. марта.

Нехай буде Йому земля Вашингтона пером!

Максим Децьо, секр.

У Вунсокет, Р. Ай., 28. березня 1942. року розпрощалася зо світом молода членкиця відділу 206. У. Н. Союзу

АННА ПІДГОРОДЕЦЬКА.

Покійна прожила всього 27 років. Полишила у смутку родичів Михайла і Ксеню (Галас), і брата Петра (всі члени У. Н. Союзу).

Покійна була завжди щирою українкою, працювала в церковній громаді, була улюблена аматорка і співачка.

Похорон відбувся в вівторок, 31. березня, при участи родини, знайомих, жіночих організацій і членів відділу 206. У. Н. С. Тлінні останки відпроваджено до української православної церкви св. Михаїла, а потім на місце вічного спочинку.

Земля Їй пером!

І. Кокольський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181., відбудуться в суботу, 4. квітня, в годині 5. вечером, в У. Н. Домі на Комплай Гил. Обовязком всіх членів прийти на означений час. — Ю. Ясінчук, предс.; П. Тіняк, кас.; П. Черкас, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Мітінг Тов. Українська Січ, від. 59., що мав відбутись 5. квітня, не відбудеться, бо припадає „Великдень", а відбудеться 11. квітня, то є в суботу, точно в годині 7:30 ввечір в гали церковній, 34 Біч ул. Взивається всіх членів, щоб прийшли всі точно начас і перевели скоро товариські збори. Шановні члени, багато ваших діточок ще не стоїть в У. Н. Союзі. Чому отягаєтесь? У Союзі є ріжні роди обезпечення на ріжні суми, на кого може кишеня позволити. Збагачуйте своїх, а не чужих. Кожний член повинен привести бодай одного кандидата в Союзові ряди. — Михайло Галькевич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Урядники Тов. Дарахівщина, від. 275., переселися на нову адресу і мешкають: Михайло Гречин, предсідник, і Маріян Обуховський, секретар, 130 — 1. Ев. (ріг 8. ул.) у Ню Йорку. У всяких справах проситься членів удаватися писемно чи голоситись устно на ту нову адресу. — Маріян Обуховський, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64., відбудуться в суботу, 11. квітня (замісць 4. квітня, бо не можемо дістати галі). Просимо всіх на збори на годину 7. вечером, на 435 Мейн ул., St. Boniface Hall, Paterson, N. J. — Іван Буряас, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН, ч. 537. На воєнному шляху.

Нагло Зеля надоптала сильно на ногу Вилієна, уживаючи при тому всеї сили, на яку могла тільки спромогтися дівчина в її віці.

Вилієно закричав з болю та вхопися рукою за притиснену ногу, звільняючи Зелю зо своїх обіймів. З цього скористала Зеля та вирвалася від нього.

В тім моменті Ґуйон заатакував свого зраддивого брата, а Зеля мерщій вихопила шаблю з руки мертвого адакка.

Та ренеґат скоро спамятався. Він закричав до двох розбишак, які зараз побігли за Зелею.